

Lóa, Asta og Silja
í kreativa horninum
Mynd: Grækarisa

Fakta

Navn: Asta í Toft
Aldur: 51 ár
Útbúgving. Námsfrøðingur, Marte Meo-terapeutur
Hjúnafelagi: Oluf
Børn: (Signy 31 ár og Jóhan 11 ár)
Starv: Leiðari í Miðstovninum í Gundadali
Bústaður: Heiðriksmørk, Leirvík

Fakta

Navn: Tórhild Joensen
Aldur: 55 ár
Útbúgving: Námsfrøðingur og Marte Meo-terapeutur
Hjúnafelagi: Thummas Christophersen
Børn: (Rógvi 34 ár Jóhanna 21 ár Kristina 17 ár)
Starv: Námsfrøðingur á Miðstovninum
Bústaður: Fjalsgøta 70 Tórshavn

her, eisini vildu læra at súkla, og tað lærdu tey. Hetta visir, at børn læra av børnum," siga tær.

Marte meo

Á Miðstovninum arbeiða tey námsfrøðiliga við samskipti og samspæli. Fyri at røkka hesum betur, eru tey farin undir at brúka eitt háttalag, sum verður rópt Marte Meo. Hetta er eitt háttalag (metoda), sum stavar úr Hollandi. Marte Meo merkir "við egnari megi".

Hetta er eitt háttalag, sum tey vaksnu á Miðstovninum nýta soleiðis, at tey gerast tilvitað um, hvat riggar í sambandinum við barnið.

"Relasjónin er avgerandi fyri menningina hjá barninum. Hvat gera vit til dømis fyri at røkka inn til eitt barn, sum hevur onkra avbjóðing at dragast við."

Høvudsamboðið í Marte Meo-háttalagnum eru sjónbandaupptøkur. Serligar reglur eru fyri, hvussu upptøkurnar verða brúktar og goymdar, meðan arbeiðt verður. Tá uppgávan er loyst, verða allar upptøkur slettadar.

Tá mett verður, at eitt ávíst mál skal loysast við hesum nýggja háttalagnum, venda tey sær beinleiðis til foreldrini hjá viðkomandi børnum fyrst.

"Í sjónbandaupptøkunum siggja vit, um eitt ávíst

samskipti ikki riggar. So kunnu vit hyggja víðari, og tá kunnu vit siggja, at har er okkurt, ið riggaði. Tá verður dentur lagdur á tað sum riggar væl og hetta verður brúkt víðari. Soleiðis kunnu vit koma fram til, hvat riggar í samskiptinum við eitt barn, sum tað kann hava verið trupult at fingið veruligt samband við," sigur Asta í Toft, leiðari.

So við og við fara tey nú undir at flætta tað, sum riggaði við einstaka barninum, í spælið við hini børnini.

"Í slíkum upptøkum sært tú so ómetaliga væl, hvat riggar í samskiptinum við eitt barn. Og soleiðis kanst tú fara at dyrka tað góða, tað, sum barnið dugir og kennir seg væl við," sigur Tórhild Joensen.

Umframt leiðaran, Astu í Toft, eru triggir námsfrøðingar í Miðstovninum útbúnir Marte Meo-terapeutar.

Rammur mugu ikki stýra øllum

Leiðarin í Miðstovninum heldur tað vera í lagi at hava ávísar rammur um bygnaðin og arbeiðið á einum stovni. Men hon heldur, at rammurnar mugu ikki stýra øllum.

"Rammur eru neyðugar, men tað er neyðugt at eftirkanna rammurnar, so at tær ikki eru har bara fyri at hava rammur. Rammur eru

eisini til at broyta - lagast til, so at vit øll kunnu vera her. Til dømis hava vit skipað dagarnar við ymskum aktivitetum, t.d. túrar, verkstað, fimi o.s.fr. Vilja børnini okkurt annað, kunnu vit broyta aktivitetin," sigur Asta í Toft.

"Skal eitt barn kenna seg væl, skal tað eisini merkja rúmligheit. Lat okkum siga, at í dag fara vit at svimja. So kann tað vera, at ein drongur ikki tímir at svimja. Jamen, so kann tað vera rætt at sleppa honum undan at svimja tann dagin."

"Fyrr varð eisini gingið høgt upp í, at foreldur skuldu møta til tíðina við børnunum. Í dag hugsa vit, at tað er gott

fyri familjuna, at tey geva sær stundir, og at børnini merkja, at foreldur hava tíð at vera saman við teimum. Tí er tað kanska eisini gott, at tey koma seint á stovnin," halda tær báðar.

"Foreldur gera sjávi av, nær tey koma við børnunum. Tað kann henda, at vit ikki eru í húsinum, tá tey koma, men so hava vit sett eitt telefon nummar á talvuna í gongini, sum tey kunnu ringja til. Tey kunnu eisini velja at biða, til vit koma aftur," sigur Asta í Toft.

Miðstovnurin hevur ikki stovur, men ymisk rúm, verkstaðir, sum verða brúktir eftir funksjónunum, sum eru í húsinum. Og starvsfólkini

hava breiðar útbúgvingar umframt námsfrøðiligar útbúgvingar. Tvey fólk arbeiða við rørslu og ítrótti, tvey arbeiða á kreativa verkstaðnum, og trý arbeiða við samspæli og samskipti. Harafturat koma leiðarin, ein kórikona og ein urtagarðskvinna.

Umframt námsfrøðingarnar, sum eisini eru útbúnir Marte Meo-terapeutar, hevur ein námsfrøðingur eftirútbúgving sum rørslumenningar vegleiðari, og tveir námsfrøðingar hava eisini handaligar útbúgvingar.

Hendan dagin, eg vitji í Miðstovninum er altjóða down-syndrom-dagur. Tá eg komi innar, ganga starvsfólkini við bláðum naglum.

Og har gongur ein lítil fittur smádrongur. Tað er ongin hýrur á honum. Hann hevur ilt í búkinum, og vil sleppa heim.

"Hví vilt tú sleppa heim," spyr ein námsfrøðingur.

"Tí, eg vil ikki hava bláa negl," svarar hann.

Tá hann fær at vita, at honum ikki nýtist at ganga við bláum naglum; restina av degnum, er hann sum fjøruti. Spillfrískur stendur hann nú til reiðar at taka ímóti. Tá ein námsfrøðingur so kemur løtu seinni, er han skjótur:

"Kom nú, tú skal hava bláa negl."

Tað fyríkemur mær, at huglagið í Miðstovninum er avbera gott.

Miðstovnurin í Gundadali liggur miðskeiðis í hjartanum í høvuðsstaðnum, tá hugsað verður um allar upplivingar møguleikarnar í grannalagnum

Mynd: Grækaris